

NORGES HØYESTERETT

Den 21. januar 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bull, Falch og Høgetveit Berg i

HR-2025-115-U, (sak nr. 24-181307SIV-HRET), sivil sak, anke over dom:

A (advokat Anette Western Torgersen)

B (advokat Mona Annie Ovesen)

mot

C (advokat Bjørn Arild Langenes)

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens avgjørelse av sivile krav i straffesak. Anken gjelder i hovedsak lagmannsrettens domsgrunner.
- (2) C ble 16. februar 2024 tiltalt for blant annet å ha overtrådt straffeloven § 282 om mishandling i nære relasjoner (tiltalens post I). Fornærmede var B. Den 20. mars 2024 ble han i tillegg tiltalt for overtredelse av straffeloven § 282 overfor A.
- (3) Bistandsadvokatene la ned påstand om oppreisningserstatning. For B ble det også lagt ned påstand om erstatning for lidt tap.
- (4) Midtre Hålogaland tingrett avsa 22. april 2024 dom, hvor C blant annet ble dømt for to overtredelser av straffeloven § 282. Han ble også dømt til å betale 160 000 kroner i oppreisning til både B og A.
- (5) C anket domfellelsen for overtredelsene av blant annet straffeloven § 282, straffutmålingen og de sivile rettskravene. Hålogaland lagmannsrett besluttet 4. juni 2024 at anken over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet skulle henvises til ankeforhandling. Krav om ny behandling av sivile rettskrav ble også tatt til følge.
- (6) Hålogaland lagmannsrett avsa 11. oktober 2024 dom med slik domsslutning:

«1. C, født 00.00.1992, dømmes for overtredelse av

- straffeloven § 273 straffeloven § 271 (seks tilfeller)
- straffeloven § 168 (to tilfeller)

- straffeloven § 155
- straffeloven § 189 første ledd
- vegtrafikkloven § 31 første ledd, jf. § 22 første ledd

alt sammenholdt med straffeloven § 79 bokstav a, til fengsel i 8 – åtte – måneder.

Fengselsstraffen er i sin helhet utholdt i varetekt.

2. C, født 00.00.1992, betaler 30 000 – trettitusen – kroner i oppreisningserstatning til A innen 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen.
 3. C, født 00.00.1992, betaler 30 000 – trettitusen – kroner til B innen 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen.
 4. C, født 00.00.1992, betaler 3 600 – tretusensekshundre – kroner til B innen 2 – to – uker fra forkynnelse av dommen.»
- (7) Lagmannsrettens dom i straffekravet gikk ut på at C ikke hadde overtrådt straffeloven § 282 overfor hverken A eller B. Han ble derimot domfelt for enkeltstående voldshendelser overfor dem. De fikk på det grunnlaget tilkjent oppreisningserstatning.
 - (8) A og B har anket til Høyesterett og lagt ned påstand om at lagmannsrettens dom – henholdsvis domsslutningens punkt 2 og 3 – oppheves. Begge anfører i hovedsak at lagmannsretten har gjort lovanvendelses- og saksbehandlingsfeil ved kun å foreta en vurdering av hva C ut fra det strafferettslige beviskravet har utsatt A og B for.
 - (9) C har i hovedtrekk anført at lagmannsretten hverken har begått lovanvendelses- eller saksbehandlingsfeil.
 - (10) Høyesteretts ankeutvalg bemerker at saken behandles etter tvistelovens regler, jf. straffeprosessloven § 434 åttende ledd. Ankeutvalget kan oppheve lagmannsrettens dom der det foreligger feil som ubetinget skal tillegges virkning, jf. tvisteloven § 30-3 andre ledd bokstav c, jf. § 29-21 andre ledd bokstav c. Etter tvisteloven § 29-21 andre ledd bokstav c er det en saksbehandlingsfeil som ubetinget skal tillegges virkning, at det er mangler ved avgjørelsen som ikke kan rettes etter § 19-8 og § 19-9, og som hindrer prøving av anken.
 - (11) Spørsmålet er om lagmannsrettens dom for de *sivile kravene* må oppheves fordi det ikke fremgår hvilket beviskrav som er anvendt.
 - (12) Lagmannsretten kom for *straffekravets* del til at C ikke skulle domfelles for mishandling i nære relasjoner overfor hverken A eller B. Ingen av de fornærmede hadde vært Cs samboer etter straffeloven § 282, og C hadde ikke utøvd vold eller mishandling mot dem i de periodene han hadde, eller muligens hadde, vært i samme husstand med hver av dem. C ble i stedet dømt for enkeltstående voldshendelser mot begge de fornærmede.
 - (13) Lagmannsretten har ikke for de *sivile kravene* gjort noen vurdering av om det for de skadelidte mer gunstige faktum enn domfellelsen for straffekravet bygger på, var bevist med klar sannsynlighetsovervekt. Oppreisningserstatningens størrelse er basert på det faktum som er funnet bevist ved behandlingen av straffekravet.

- (14) Ankeutvalget viser til HR-2019-1009-U. Anklagen gikk der ut på grov kroppsskade med døden til følge – straffeloven § 274 jf. § 273 – mens lagmannsrettens flertall kom til at den tiltalte bare kunne domfelles for kroppskrenkelse etter straffeloven § 271. De etterlatte hadde blant annet lagt ned påstand om oppreisningserstatning. Lagmannsretten viste kort til at det fulgte av premissene under skyldspørsmålet for straffekravet at det sivile kravet ikke førte frem (avsnitt 21). Ankeutvalget uttalte i den forbindelse (avsnitt 23):

«Det er sikker rett at frifinnelse for straff eller nedsubsumering til et mindre alvorlig straffebud ikke er til hinder for at det i samme sak tilkjennes oppreisning og/eller erstatning som er begrunnet i et alvorligere faktum enn straffedommen bygger på. Årsaken til at de to kravene kan få forskjellig utfall i samme sak er at beviskravet er forskjellig. Mens retten ved avgjørelsen av straffekravet skal la all rimelig tvil komme tiltalte til gode, er beviskravet for sivile krav som utgangspunkt sannsynlighetsovervekt – i noen tilfeller klar sannsynlighetsovervekt.»

- (15) Lagmannsretten har i vår sak gjennomgått beviskravet i eget punkt. Men det er utelukkende det strafferettslige beviskravet som omtales. Det nevnes ikke at beviskravet er lavere for det sivile kravet, og det mangler en drøftelse av om dette beviskravet er oppfylt for de handlingene som beskrives i tiltalen.
- (16) I sin konkrete drøftelse av om tiltalte kan dømmes for overtredelse av straffeloven § 282, presiserer rett nok ikke lagmannsretten at det er på grunn av det strenge strafferettslige beviskravet at tiltalte må frifinnes for dette. Men når lagmannsretten bruker uttrykk som «ikke tilstrekkelig bevismessig belegg», og «ikke bevismessig dekning», er det likevel nærliggende å sette dette i forbindelse med lagmannsrettens generelle redegjørelse for beviskravet i straffesaker.
- (17) Ankeutvalget finner på dette grunnlaget at lagmannsrettens dom har mangler som hindrer prøving av anken fordi det sivilrettslige beviskravet ikke er omtalt, og det heller ikke er foretatt noen egen bevisvurdering for det sivile kravet.
- (18) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 2 og 3, oppheves.

Ingvald Falch
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)